

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Casus xxxvij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

to vltius vendebat: et quanto magis ratio carius
 us. Unde possessio eadez vendita in anno
 primo valens. l. aureos: in anno sequenti va-
 lebat. xlii. et in sequenti. xlvij. et in sequenti
 xlvij. et sic de alijs. Et ita dominus iustitiam copu-
 tari fructus in sorte: non quia tantum de precio mi-
 nuere quantum valebat fructus: sed quia portio
 nabiliter tantum diminuebatur de precio quantum
 et de rempe fructuum percipiendorum. Et sic
 sensus sit bonus signus est: quia posito quod il-
 la terra rediret. vii. percentum: quilibet posses-
 sio in. xvij. anno fuisset ex toto libera si
 fuisset valor fructuum computatus in sortem.
 et sequitur venditor in. xvij. anno libere si-
 ne precio eam potuisset rehabere: quod est fal-
 sum. quia usque ad. l. annum erat emptoris.
 Ad secundum nego antecedens. Ad primam proba-
 tionem dico: quod aliqui talis venditor si posset
 habere pecuniam super pignore nolleret vendere
 sed quia aliter facere non potest: vult vendere
 quod parat: quia si non inueniat qui faciat pa-
 ctum de retrocedendo vendit aliquam absolu-
 te: et constat quod tunc velle vendere: et tunc non
 haberet magis voluntate vendendi quan-
 do vendit absolute quam quando vendit cum di-
 cto pacto sed minus. Unde simpliciter vult
 vendere licet habeat velleitate non vendendi
 id est si posset velle non vendere. Notan-
 dum est tamen quod etiam venditor non intendit
 vendere sed fingit et decipit emptorem: nisi
 lominus tenet venditio si dicit se velle ven-
 dere. alioquin etiam de vendente absolu-
 te idem dici posset: et sequenter si post de-
 cem annos diceret se intentionem vendendi
 non habuisse: et hoc probaret per testes vel iur-
 reurando. vel si non probaret: tamen si crederet
 emptor teneret in conscientia resignare rem
 emptam et fructus: quod dicere stultum est
 Sufficit ergo si dicat se velle vendere. Ad
 secundam autem dico: quod in venditione duplici-
 ter est conditio. Uno modo videlicet intelligat an-
 te ipsam venditionem: quasi scilicet venditio sit suspen-
 sa usque ad certum terminum. Alio modo quod
 est annexa rei vendite: ut cum aliquid ven-
 ditur cum tali vel tali onere. Et primo qui-
 dem modo non transferunt dominium nisi ad-
 ueniente termino: sed secundo modo secus. Di-
 cere pro quod si iura venditio non possit fieri
 conditionate: est ignoranter loqui: quia hoc
 nullibi habet: sed potius Leviticus. ubi super

habet oppositum. quia illa terra vendebat
 sub conditione redimendi: et tamen tali conditione
 non obstante fructus erant emptoris. Et
 idem expressit habet instituit. de emptori. et ven-
 ditio. §. emptio. Ad tertium dico: quod illi non
 dicunt hunc tractatum usurarios inuenisse
 sed eo fuisse viros. Et dato quod ab eis esset
 inuentum non sequitur quod sit usurarius. Ad quod
 tum dico quod nunquam videtur doctorem scribentem
 vel doctorem dicentem oppositum ex sententia.
 Si autem aliqui imperiti oppositum dicunt
 non est curandum

Casus xxxvij.

Veritur. xxxvij.

Quod licet rem suam apud
 alium detenta furtim surripere
 Ad hanc rident Archie. q.
 pre. ti. j. et Petrus de palu. i. iij. et Henricus et
 Dusa. et Aureo. i. ij. q. dli. q. xxi. et sanctus
 Thome. ij. q. lxx. Dico quod aut res tua est
 detenta apud alium iuste: puta quia est depo-
 sitata: aut iuste. Si primum: non licet tibi furtim
 scilicet Thome. quia grauis depositarii ad red-
 dendum aut ostendendum se innocuum esse depo-
 sitori. vel contra legem depositum. et l. si hominem
 Et ite intellige si est accommodata: quia is
 cui est accommodatum aliquid tenet de re
 amissa. ff. comodati vel contra. l. rem mihi
 Et similiter idem est de pignore. ff. de fur-
 tis. l. eum qui. et l. creditoris. §. idem scribit
 Unde teneris releuare grauiam depositarij
 furtim scilicet Thome. Et idem intellige de
 alijs. Si pro scdm: tunc accipiendo rem tu-
 am aut aliquid equeles furtim Archie. peccas
 ut dicit sanctus Thome. quia mistras tibi iustitiam. §.
 extra. l. nequis in propria causa. l. j. Non tamen
 teneris restituere. Hec sanctus Thome. et super
 dicti. Tamen furtim Archie. aliqui potest hoc licere
 et tunc se requirunt. Primo quod non sis dubi-
 tus: quia exponeres te periculo furti. Argumē-
 tum. di. xxxij. habuisset. Secundo quod non possis
 rem tuam habere in iudicio: quod furtim Petrus
 aureo. tunc est quando non habes quod velit restitua-
 ri aut iudicis presentiam: et furtim Archie. quod
 non speras iustitiam. Tertio quod non sit veritas
 mille sequi scandalum alijs: quia nemo debet
 cum alterius factura locupletari. extra de

De quæstionibus impertinentibus

reg. su. li. vj. Quarto q̄ etiã nō imineat tibi p̄culū fame ex hoc q̄ sciet: q̄ d̄ fidens conscie famā suam negligit/nimis crudelis est. xij. q. j. nolo. Quinto q̄ nō imineat p̄culum pp̄ie p̄sone: q̄ hoc esset tentare deū. Arg. xxij. q. ij. querit. Sexto q̄ tua p̄scia sit stabilita: sic q̄ eā nō facias.

Elice igit̄ cōclusiones

Prima. Qui furtive accipit rem suā iuste detentā. s. q̄ est depositata: cōmodata vel p̄ignozū data: peccat. et tenet aliū reuare.

Secūda. Qui f̄o accipit iniuste detentā cū possit h̄re in iudicio: peccat q̄dē sibi ministrādo iusticiā: sed nō tenet restituere.

Tertia. Similit̄ peccat q̄ accipit et nō est cert̄ q̄ sit sua: etiã si in iudicio nō posset rehabere

Quarta. Qui f̄o accipit: redens inde scandalū sequi alijs: peccat. sed non tenet restituere nisi rōne scandalī. et idem est d̄ accipiente cum p̄culo pp̄ie fame vel p̄sone: vel cōtra p̄sciam. q̄. i. peccat. sed nō tenet restituere: nisi forte p̄pter erroneam conscientiam.

Quinta. Qui aut̄ n̄ p̄t h̄re in iudicio: et est cert̄: nec credit scandalū sequi alijs: nec sue fame: nec p̄sone p̄culū: nec facit p̄ conscientiam: non peccat furtim surripiendo rem suā vel aliqd̄ equalens.

Sexta. Adde q̄ cū res possit q̄dē per viam iudicij haberi: sed res est modica et exp̄se fierent magne vel sequerent inimicitie. p̄ re parua: tūc etiã licet: concurrentib; alijs cōditionib;: q̄ impossibile est qd̄ est possibile cum damno.

Casus. xxxvij.

Veritur. xxxvij. Vtrū quis possit mortali peccare suū mendo furtive re parua: Ad hoc r̄ndet Pisan⁹ r̄s. furtum. et Archie. ij. pte. ti. j. ca. de furto. et san. Tho. ij. ij. q. lxx. ar. vj. et ex dictis eorū oportet facere duplicem distinctionem. Prima est: q̄ q̄dam sic furant̄ minimū q̄ nō accipient magnum. quidam f̄o etiam magnū acciperent si possent. Et isti mortali peccat. q̄a

non quod ablatū est: sed mens furantis attendit. r̄ij. q. vj. ca. vl. et idem sanctus Tho. Secunda est: q̄ eoz qui ita accipiunt parua q̄ non accipient magna: q̄dam accipiunt cōtra voluntatē d̄ni: et quidam non. P̄t em̄ esse q̄ res m̄gima erit multum chara possessori. Hanc innuit sanctus

Tho. ij. ij. q. lxxij. ar. vij. tertiū. et expresse p̄ d̄m Pisan⁹. Et prim⁹ q̄dez peccat mortaliter fm̄ istos. quod itelligo Primo: q̄ d̄ns notabiliter egrefert. et Secūdo si p̄sumit hoc. et Tertio si potest aliter facere

Sed p̄tra: quia parum p̄ nibilo reputatur: ex. ij. P̄by. Sol. Quod iniuste est parum: possibiliter est magnū d̄no. et consequenter q̄ hoc accipit: accipit simplr̄ magnū: q̄ a voluntate d̄ni dep̄det tota grauitas in furto: cum d̄ eius voluntate oia eius bona possint accipi. Vel aliter et redit in idem Quod est parū lz nō variet iusticiam nec sit p̄ eā: r̄n̄ p̄t esse p̄ charitatē quam notabiliter offendit.

Elice igit̄ cōclusiones.

Prima. Omnes fures dānabunt nisi peniteant et restituant: quia furtum de se est mortale.

Secūda. Quicūq; p̄cepisset alienū iniuste: similit̄. q̄ hoc est p̄tra legem dei.

Tertia. Qui parū accipit: q̄ nō p̄t accipere magnū: similit̄. q̄ de⁹ respicit cor.

Quarta. Qui parū sic accipit q̄ nō acciperet magnum. et sic accipiendo cōtristat d̄m notabilr̄ et scienter et sine v̄gēte necessitate: peccat mortaliter: et tenetur restituere.

Quinta. Si f̄o contristat modicū: aut multū: sed igit̄ d̄ranter: aut cum magna necessitate arbitrio boni viri: nō peccat mortaliter. quia eo casu ille deberet velle tibi de re parua seruire.

Casus. xxxix.

Verit̄. xxxix. vtrum sit furtum non restituere inuenta: Ad quod respondet d̄o fm̄ sanctus Thomā. ij. ij. q. lxx. et Petrum de palude in. iij. et Archiep̄. fm̄ quos distinguendum est. Si em̄ res inueste p̄nct̄ fuerunt ab aliq̄ possessore: vt aues aut fere

2